

Kiestingin uutiskronikka 1936

Kun Suomessa usein laske-
taan leikkiä siitä, että talventu-
lo yllättää syksyisin autoilijat,
niin Kiestingin rajonissa kävi
vuonna 1936 sillä tavalla, että
varhainen kevääntulo yllätti les-
promhoosin.

Uittotyöt olivat alkanee-
t kutakuin normaalisti touko-
kuun alkupäivinä. Kiestingissä
uittettava puun kokonaisuus-
määrä oli tuona vuonna 45 000 ki-
nokuutiota. Työvoimasta tosin
oli puutetta, mutta työt jokivar-
silla sujuivat ainakin tyydyttä-
västi. Ongelmia oli vain Kuori-
lahden punktilla, missä ei vielä
toukokuun puoliväliin mennessä
ollut päästy juuri alkua pi-
temmälle. Kun joet olivat puo-
likuivia, siinä ei auttanut staha-
novilaisuuskaan, vaan piti ryh-
tyä rakentamaan isotöisiä pat-
oja.

Tuona vuonna kesä tuli var-
hain. Lespromhoosin ja uitto-
konttorin toverit olivat siinä
uskossa, että Tuoppajärvi va-
pautuu jäistä normaaliin tapaan
vasta kesäkuun puolella. Nyt
jätät lähtivät kolmisen viikkoa
aikaisemmin ja tämä sai aikaan
melkoisen kaaoksen. Koko hina-
slauslaivasto oli vielä talvite-
loillaan, varaosat myöhässä ja
polttoaineen saanti varmista-
matta.

Kiestingin lespromhoosi
koetti vierittää synn Karelles-
trustin ja Mustanlahden telan
niskoille. Hinaajien vara-
osat oli sen mukaan tilattu jo
talvella, mutta ne saapuivat
Kiestinkiin liian myöhään, vas-
ta toukokuun puolivälissä. Vai-
kean kelirikon takia niitä ei enää
voitu kuljettaa sinne, missä lai-
vat olivat. Voima-hinaaja kor-
jattiin välttävään ajokuntoon
hitaamalla entisen potkurin
lapoihin jatkeet ja vaihtamalla
rikkinäisten hammaspyörien
tilalle vanhoja. Koeajolla ilme-
ni useita muitakin vikoja; alus
oli täysremontin tarpeessa. Uit-
ton toista hinaajaa ei saatu liik-
keelle ollenkaan, vaan se jäi
odottamaan uutta magneetta.

Oikukas kevätseä teki vielä
toisenkin kepposen kiestinkilä-
läisille. Toukokuun 29. päivän
vastaisen yön ja seuraavan päi-
vänkin koko rajonissa riehui
kova lumimyrsky. Lunta tuli
lähes 30 senttiä. Se sotki muu-
tenkin sekavan uittotilanteen ja
ennen muuta juuri alkuun pääs-
seet kevytkylvöt keskeytyivät
kokonaan vähäksi aikaa.

*

Millainen Kiestinki, piiri-
keskus tuohon aikaan oli? Siitä
saamme jonkinlaisen käsityk-
sen A. Ranosen kirjoituksesta
"Päivä Kiestingissä", jonka
Punainen Karjala julkaisi
28.7.1936.

"Ajettuamme autolla Lou-
hen asemalta verrattain hyvä-
ssä kunnossa olevaa maantietä
kuutisenkymmentä kilometriä
saavumme ennen Kiestinkiä
olevaan tien viimeiseen ja suu-
rimpaan mutkaan, jossa tie
poikkeaa suoraan etelään. Si-
vuutamme aputalouden ja sen
ajamukaisen navettarakennus-
ksen.

Matkaa on jäljellä kaksi ki-
lometriä, mutta kaikesta näem-
me, että olemme tulossa vau-
raaseen ja vilkasliikenteiseen
asutuskeskukseen. Auto pysäh-
tyy Toimeenpöytäkomitean
komean kaksikerroksisen rak-
ennuksen eteen".

Kirjoittaja tutustui ensi työ-
seen ruokalaan, josta hän antaa
hyvän arvostelun. Seuraava
kohde oli keskuskuulttuuritalo,
komea, hyvin varustettu raken-
nus, josta Ranosen mukaan kui-
tenkin "puuttui arkkitehtuuria"
niinkuin myös monista muista-
kin Kiestingin keskustan raken-
nuksista.

Kiestingissä oli kirjoittajan
havaintojen mukaan viisi kaup-
paa, joista yksi oli kirjakauppa.
Kaupoissa vallitsi yleensä moit-
teeton järjestys. Poikkeuksen
teki Orssin (työläisvarustelulai-
tos) myymälä: se ei tyydyttänyt
alkuunkaan kulttuurisen kau-
pan vaatimuksia. Ns. univer-
saalikauppa kooperatiivin talo-
ssa sai sensijaan kirjoittajalta
erityiset kiitokset.

Kirjoittaja kävi myös pai-
kallisessa postitoimistossa
Tuoppajärven rantatöyräällä ja
ihmetteli sen vanhanaikaisuus-
ta ja epäkäytännöllisyyttä.
Tämä sai "luonnollisen selityk-
sen", kun hänelle kerrottiin, että
rakennus on kylän entinen kirk-
ko. Varsinainen postitalo oli
vielä rakenteilla.

Paikkakunnan tärkein työ-
listäjä oli jo muutamia vuosia
ollut teollisuuskombinaatti.
Paja ja puusepänverstas tosin
seisoivat käyttövoiman puut-
teessa, mutta tilanteen arveltiin
korjautuvan syksyllä, jolloin
sähköaseman koneet oli määrä
saada asennetuksi. Kombinaa-
tilla oli myös tiilitehdas, Sohja-
nankoskella, mutta "toistaisek-
si se tuottaa ala-arvoisia tiiliä -

häpeä tehtaan johdolle, joka ei
hyvistä materiaaleista saa kun-
nollisia tuotteita". Lisäksi oli
suunnitteilla kalkkipolttimon
rakentaminen. Varat hankkee-
seen oli jo myönnetty ja raaka-
ainetta oli paikalta saatavissa.

A. Ranonen, joka lienee ol-
lut jonkin sortin toimitsija, näki
Kiestingissä paljon keskeneräi-
siä rakennuskohteita, mm. sai-
raala, posti, kaksi kauppaa sekä
useita asuintaloja. Jotkut niistä
olivat kuuleman mukaan olleet
tekeillä jo vuosikautia. Ongel-
mana oli yksinkertaisesti raken-
nustarvikkeiden ja varojen puu-
te.

Samaan asiantilaan puuttui
tuonempana myös Punainen
Karjala otsikolla "Uhkaava tila-
lanne Kiestingin vajaakeski-
koulussa". Lehden mukaan
koulu - ja internaattitalon re-
monttityöt olivat pahasti kes-
ken, vaikka koulujen alkami-
nen lähestyy. Koululla oli mui-
takin ongelmia. Kesän aikana
olisi pitänyt valmistaa talveksi
400 kuutiota polttopuuta, mut-
ta valmiina oli vasta 250 kuu-
tiota. Kaiken lisäksi koulun säh-
kötyöt olivat tekemättä.

*

Lokakuussa Kiestingin kes-
kuksessa järjestettiin koko pi-
irin käsittävä maatalousnäyt-
teily. Mukana oli 15 kolhoosia.
Loput eivät voineet saapua
syyskelirikon takia.

Näyttelytorilla oli 38 lajia
maatalouden tuotteita. Lohivaar-
ran kolhoosin osastolla oli näyt-
teillä 6 kilon painoisia turnip-
seja, Niskan kolhoosi esitteli
likimain samankokoisen lantun,
Tuhkalan ja Vaarakylän kaalin-
kerät olivat reilun 5 kilon pai-
noisia ja Hirveäniemen kolhoos-
silaiset ylpeilivät puolen kilon
painoisilla perunoilla.

Piirin hallinto ja maaosasto
palkitsivat neljä parasta kolhoo-
sia. Ensi palkinnon (400 rpl)
sai Lohivaara, toisen palkinnon
Tuhkala, kolmannen Vartiola-
mpi ja neljännen Suvi-Suurijär-
vi.

*

Marraskuun lopulla oli pai-
kallisten ammattiliittojen koko-
uksessa esillä useiltakin tahoil-
ta esitetty toivomus luistinra-
dan laittamisesta kylän edus-
talle Tuoppajärven jäälle. Suun-
nitelma hylättiin osin siksi, et-
tei luistinrataa pidetty kovin-
kaan tarpeellisenä ja osin myös
siksi, että edellisvuonna radan
puhtaanapito oli epäonnistunut.

Vaikka Punainen Karjala piti
tapanaan moittia nuorisoa mil-
loin mistäkin, mm. juopotte-
lusta, kortinpeluusta, luokka-
tietoisuuden puutteesta ja lais-
kottelusta, tässä asiassa se aset-
tui Kiestingin nuorten puolelle.

Lehden mukaan ammattiliit-
tojen suhtautuminen luistinra-
dan kuntoonpanoon ja nuori-
son fyyskulttuurisiin eli siis lii-
kuntaharrastuksiin on ristiriitai-
dassa puolueen ja hallituksen
tekemien päätösten kanssa.
Niinpä "piirin tpk:n fyyskult-
tuuriosaston on yhdessä ammat-
tijärjestöjen kanssa heti järjes-
tettävä Kiestingin nuorisolle
luistirata". - Luistirataa ryh-
dyttiinkiin kohta puhdistamaan,
sillä Punainen Karjala ei ollut
mikä tahansa lehti, vaan viral-
linen orgaani; jo pelkkä viitta-
us siihen, että luistiradan hyl-
kääminen olisi jotenkin vastoin
puolueen ohjeita pani asioihin
vauhtia. (kokosi: SV)

Kömölä - Kiestinki

Kiestingin seudun kiinteän
asutuksen historia ulottuu 1600
-luvulle, mutta sen varhaisvai-
heista on melko vähän asiakir-
jatietoa.

A.A. Boreniuksen vuonna
1871 tallentaman asutustarinan
mukaan Kiestingin kanta-asu-
kas oli lappalainen nimeltään
Kömö. Arvelun mukaan ni-
mestä kehittyi muoto Kömö-
nen, jonka venäläismuunnel-
ma on Kemov. Sukunimestä
Kömönen muodostui paikanni-
mi Kömölä.

Toinen selitys on seuraava:
kun ensimmäiset uudisasukkaat
samoilivat Tuoppajärven poh-
joisrannalle, yksi tulijoista löi
kirveenhamaralla puunrunkoa.
Lieneekö ollut kelo, kun iskus-
ta lähti kumiseva ääni. -Ka,
mitenpä tämä näin kömäjä,
mies ihmetteli ja koetti toisen
kerran samalla tuloksella. Tä-
stä syntyi tulevan kylä nimi -
Kömölä.

Kiestinkiläinen Vasili Ivan-
off (Niemelä) kertoi Maiju Key-
näälle, että vanha rahvas vielä
viime vuosisadan lopulla pu-
hui pelkästään Kömölästä eikä
Kiestingistä - syrjäkylistä läh-
dettiin Kömölään.